

Podněty pro učitele a školy v nouzovém stavu s ohledem na sociálně znevýhodněné děti

S dětmi a rodinami, se kterými pracujeme, jsme v prvním týdnu nouzového režimu fungování škol zaznamenali různost v přístupu ke vzdělávání na dálku mezi školami i učiteli. Jsme si vědomi toho, že je to pro všechny nová zkušenost, víceméně všichni improvizují a snaží se. Protože děti, se kterými spolupracujeme, mají více překážek pro hladkou komunikaci v online prostředí nutně podpořenou domácí přípravou, shrnuli jsme konkrétní podněty pro komunikaci s dětmi a jejich rodinami:

Děti a rodiny offline

Ne všechny děti a rodiny mají online připojení, díky kterému mohou komunikovat. Pokud škola nemá zpětnou vazbu na emaily, a další el. komunikaci, rodiče i děti potřebují telefonický kontakt. Rodiče pro informaci o fungování v nouzovém režimu, děti jsou v tomto případě velmi izolované a potřebují pravidelný telefonický kontakt a dohodu s učitelem/učiteli na zadávání a plnění úkolů.

Existuje více variant, jak toto zajistit (z našich dočasných zkušeností):

Vylepení úkolů na vchod školy

Předávání učiva v pravidelných dnech v týdnu - bezkontaktní předání v obálce

Vhození materiálů k výuce do schránky - opět bezkontaktní předání

Komunikace pouze přes telefon (hovory i SMS) - možno i skupinový hovor s více dětmi

Propojení se se spolupracující neziskovou organizací, nebo sociální službou, která s rodinou spolupracuje

Vždy je u dětí, které nemají adekvátní domácí podporu, nutné myslet na to, že učitelé jsou jediní, kdo může téma a obsahy dítěti vysvětlit - někdy může hovor trvat dlouho. Pokud to jde, komunikujeme s dětmi telefonicky spíše častěji a po kratší dobu (kvůli schopnosti koncentrace, zvláště u malých dětí), ale je to samozřejmě individuální. Minimum je telefonní kontakt 1 x týdně - je to opravdu důležité, aby žák/rodina neztratil kontakt se školou a učebním rytmem zcela. Je možné také využít dobrovolníků - studentů nebo neziskových organizací tam, kde je potřeba větší podpory a zprostředkovat učení takto.

Děti a rodiny online (omezené připojení)

Z našeho monitoringu v prvních dnech vyplývá, že řada rodin a dětí mají možnost připojení, byť omezenou - zejména používáním chytrých telefonů. Zde je zase dobré si ověřit, zda maily a informace ze školy se k rodině a dítěti dostaly, a zda forma zadávání úkolů je uzpůsobena právě možnosti pracovat na chytrém telefonu (některá zadání jsou možná vypracovat pouze na počítači nebo tabletu, jak jsme zjistili). Pokud to jde, můžeme dítěti odstranit tuto překážku tím, že si vždy zkontrolujeme, zda lze všechno, co dětem zadáváme, vypracovat pouze s chytrým telefonem nebo mít pro žáky různé varianty zadávání a různé typy úloh. I v tomto případě ale platí, že děti nemusí mít doma vůbec žádnou podporu s vypracováním úkolů -

pokud žák neodevzdává úkoly nebo nekomunikuje, i zde bychom využili telefonní hovor - můžeme i videohovor, který podpoří kontakt s učitelem_(pokud samozřejmě má žák/rodina dostatečně dat pro stažení videonávodů)

Varianty, které se osvědčily:

Videonávod uložený na youtube (krátké vysvětlení látky přímo pedagogem)

Odkazy na videonávody k jednotlivým učebním tématům

Facebook

Komunikace přes whatsapp, messenger, skype

Komunikace přes telefon

Děti a rodiny online s běžným připojením

V tomto případě odpadá překážka technického vybavení, ale zůstává absence domácí podpory. Platí tedy to samé, jako u předešlých skupin, děti potřebují vše vysvětlit tak, aby to pochopily, a potřebují pravidelný kontakt se školou, pedagogem, který od nich jakkoli získává zpětnou vazbu. I v tomto případě je tedy důležité kromě vysvětlení učiva nezapomenout na udržování pravidelného kontaktu, aby děti během dlouhé absence ve škole, nevypadly ze systému zcela.

Varianty, které se osvědčily:

Videonávod uložený na youtube (krátké vysvětlení látky přímo pedagogem)

Odkazy na videonávody k jednotlivým učebním tématům

Facebook

Komunikace přes whatsapp, messenger, skype

Google Classroom

Podpora dětí prostřednictvím společných skupin a chatů online

Co vidíme, že je problém a nefunguje (děti a rodiny to nemohou zvládnout):

Materiály jsou pouze na webu školy - děti nemají možnost si je vytisknout, vyplnit.

Velké množství online materiálů (procvičování), které vyžadují práci na PC – nelze tvořit na mobilním telefonu a s omezeným datovým připojením.

Zadávání online úkolů v daný den s krátkým termínem odevzdání (mnohdy ten samý den odpoledne).

Škola vydala materiály k učení fyziky a jinak komunikaci nezajišťuje

Děti a rodiny, které nejsou online, nikdo nekontaktuje ani telefonicky

Učitelé stejné školy nejsou v přístupu a požadavcích sjednoceni, ani děti v jedné rodině nemají tedy stejný systém komunikace se školou

Škola úkoly zadává a posílá, ale neověřuje si zpětnou vazbu

Náročnost učiva - zadání je složité, komplikované, mnohdy zcela nové, děti by měly být schopné zvládnout sami s asistencí učitelů nebo případně dobrovolníků z řad studentů, neziskových organizací, někde nemůžeme počítat s asistencí rodičů, tedy zadání by mělo brát v úvahu i děti, které mají s učením problémy

Velký objem zadaného učiva, které nelze stihnout, zvládnout, pochopit - zvláště u žáků 2.stupně a středoškoláků, kde je více učitelů a někdy nejsou v požadavcích sladění
Práce s dětmi s těžkými poruchami učení
Děti mají učebnice a sešity ve škole a nemohou pro ně, nemají z čeho čerpat

Co víme, že je opravdu potřeba

Pravidelný kontakt s dětmi: jakýmkoli vhodným způsobem, kdy získáváme pravidelně zpětnou vazbu, motivujeme děti a poskytujeme podporu
Mít možnost pracovat v offline režimu (telefonovat, mít možnost tisku materiálů k učení a vyplňování)
Komunikace s rodičem - ujistit se, že ví o novém režimu, že děti mají úkoly na každý den, a že ví, kde najde potřebné informace a je domluva na formě předávání učiva
Ověřovat si u rodičů a dětí, že objem a náročnost učiva jsou zvládnutelné a přizpůsobovat tomu zadávání
Při limitech komunikace ze strany rodin/rodičů v rámci komunikace využít služeb NNO nebo jiných služeb - tam, kde jsou k dispozici
Podpořit děti se speciálními vzdělávacími potřebami - využít na jejich doučování dobrovolníky, neziskové organizace,
Informovat o tom, jak to bude po návratu do školy, co děti čeká, na co se mají připravit

Zadávání učiva tak, aby bylo dostupné pro všechny

Využít online nástroje, které lze použít na chytrém telefonu

Ověřovat si zpětnou vazbu a pravidelně – telefonicky tam, kde jiný kontakt nefunguje

S dětmi, které nejsou online minimálně 1x týdně mluvit

Být v kontaktu s rodiči, aby byli informovaní

Když komunikace nejde, zkusit oslovit neziskovou organizaci, sociální službu nebo jinou podporu

Podněty byly shromážděny z dat terénních pracovníků 9 poboček společnosti Člověk v tísni, o.p.s. a za konzultací s organizacemi: Amalthea, z.s., Český západ, o.p.s., Diakonie ČCE-Jablonec nad Nisou, Diakonie ČCE-Západní Čechy, Ester, z.s. Farní charita Česká Lípa, Husitské centrum, o.p.s., Cheiron T, o.p.s., IQ Roma servis, o.p.s., Kostka Krásná lípa,p.o., Maják Hradec, z.u., Ponton, s.z., Romodrom, o.p.s., Salesiánské středisko volného času Don Bosco, Salesiánské středisko mládeže – dům dětí a mládeže České Budějovice, Tady a Teď, o.p.s.

